

DAVETÇİ VE ÂLİM BİRBİRİNDEN FARKLI KİŞİLERDİR

Nureddin Yıldız'ın Musab bin Umeyr Davetçi Okulu için yaptığı "Musab Olmak" (1.) dersidir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin rabbi Allah’a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Allah’a daveti konuşabilmek ya da kitabımız Kur’an’ın **إِلَى اللَّهِ** dediği, yani en kaliteli iş olan Allah’a davet rolünü oynayabilmek için üç kavramın çözülmesi lazım: İnsan, iş, zaman.

Onlarca sene medreselerde-fakültelerde ders görerek insan çok ilim öğrenebilir ve kütüphaneler doldurabilir. Ama Allah’a davet mesleğinin sırrı; insanı tanımak, işin mahiyetini bilmek ve önündeki zaman fırsatını değerlendirebilmektir.

İnsanın yaratılışını ve psikolojisini, belli oranda da anatomisini (bedensel yapı) bilmeden kim için hangi işin yapıldığını ve insanlara yaratılışlarını anlatmak, başarısızlığı baştan kabul etmektir.

Hoşlanmadığım ve hamd olsun ki beceremediğim; ama hayatın içinden olduğu için futboldan örnek vereyim: Bir futbolcu düşünün; hiçbir kuralı bilmiyor oyun hakkında ama sadece önüne gelen şeye çarpması gerektiğini biliyor. Maçın kaç dakika süreceğini de bilmiyor ve sahaya çıkıyor. Böyle bir oyuncu-takımın başarı elde etmesi ne kadar mümkündür? Sahayı tanıman, kuralları ve kaç dakika oynanacağını bilmen gerekiyor.

Bir davetçi, saniyeleri bile uzun bir fırsat kabul eder. Bir kelime ne kadarda söylenebiliyorsa, mesela namaz kılma için “kıl” emri, Allah’tan korkma için “kork” emri üç saniyede söyleniyor; demek ki davetçinin oyunu üç saniyeliktir. İşimiz üç saniyede etkilenen veya aynı sürede sapıtabilen insanı kurtarma işidir. Bu süreci böyle değerlendiremeyen, hoca olabilir -bilinçli ve dikkatli söylüyorum- büyük âlim de olabilir müçtehit de. Ama davetçi başka biridir.

Kur’an’ı ve Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemi anlayabilen, sırlarını çözebilen bir müçtehit, ilmî derecesi ve takvası böylesine yüksek olmasına karşın alkolik birinin kurtarılması için senelerce uğraştığı hâlde başarısız biri de olabilir aynı zamanda. Öbür taraftan Kur’an’ı doğru dürüst okuyup okumadığı da belli olmayan birisi, on dakikalık bir beraberlikle alkoliği Allah’a kavuşturabilir. Çünkü biri ilmi ve ilimle ilgili çalışmaları hedef edinmiştir; o buğday üreticisidir, ekmek yapabileceği anlamına gelmez bu. Ormancıdır, milyarlarca ağaç yetiştirir ama bir sandalye üretmez.

Allah’a davet eden davetçi ise mobilyacıdır. Kalın ve haşın bir ağacı alır, oturmaya kıyamayacağın kadar narin bir sandalye yapar ondan –hatta ormancının oturduğu sandalyeyi de o üretiyordur. Aslında biri diğerini değersiz hâle getirmiyor; ama ikisinden biri pratik olanı yapar.

Bunun için, muhteşem ve rakipsiz örneklerimiz olan ashab-ı kirama bakıyoruz; yalnızca yedi âlim sahabiden söz ediliyor. İbnu’l-Kayyım, yüz yirmi kadar sahabinin “helaldir-haramdır” diyebilecek kapasitede olduğunu söylüyor. Veda Hutbesi’ni dinleyen sahabe sayısı yüz yirmi bindi hâlbuki. Dini taşıma konusunda hepsi görev almış ama Allah’ın hükümlerini açıklayanları çok az. Demek ki âlimlik başka şey Musablık başka.

Musab bin Umeyr âlimdi desek iftira olur. Henüz Kur’an’ın %20’si inmişti şehit olduğunda; nasıl âlim olacaktı, neyin âlimi olacaktı. Efendimiz aleyhisselam, sonraki dönemlerde on binlerce hadis söyledi de bir külliyyat ortaya çıktı.

Demek ki ilimle davet arasında fark var, âlimle davetçi arasında olduğu gibi. Bir âlim, bir kitabı yazmak için beş-on sene harcaabilir; bir insanın meyhaneden veya bir genç kızın iffetinin tehlikeye düşmekten kurtarılması için on sene harcaamayız. On beş gün bile bekleyemezsin; o genç kız için çok geç olur. Davetçi, on beş saniyede okunan bir mesaj yazarak o gencin hayatını kurtarmalı ve bir delikanlının cehenneme düşmesini engellemelidir. Hiçbir genç, kurtulmak için senin beş senede hazırlayacağın doktora tezini beklemez. Bu tıpkı, açlıktan ölmek üzere olan bir Afrikalı’ya, tarlayı ektiğini ve mayıstaki harmandan sonra karnının doyacağını söylemek gibi olur.

Birinin diğersinin yerine oturabilmesinin mümkün olmadığını ısrarla vurgulayarak bir örnek verelim: Namaz muhteşem bir ibadettir, oruç da öyledir; ama bir Müslüman ramazanda tuttuğu orucun namazın yerine de sayılmasını isteyebilir mi? Biri öbürünün yerine oturmaz. Allah’a davetçi ve müçtehit, âlim, mütefekkir... farklı kimseler. Allah’a daveti; insan, davet işi ve zamanı en iyi kullanma olarak görüyoruz.

Bu ayrımı yaparken aklımıza daima ormancı ile mobilyacı örneğini getirebiliriz; birinin milyonlarca ağacı vardır ama sandalyesi yoktur, diğersinin tek ağacı vardır ama oturmaya kıyamayacağıın mobilyası olur.

Allah’a davetçilerin cahil olması gerektiğini belirtmek için söyleyiyorum bunları. Keşke ilimle davet bir insanda birleşse de iyi bir davetçi profili ortaya çıksa. Böyle olması elzemdir ama maalesef bunu gerçekleştirmeye insan yetmezliği yaşadığımız bir zamandayız. İnsanların akşamdan sabaha dinlerini, sabahdan akşama kadar da iffetlerini kaybedebildikleri bir zaman.

Efendimiz aleyhisselam, bir hadis-i şeriflerinde “Öyle bir zaman gelecek ki insanlar sabahdan akşama veya akşamdan sabaha kadar dinlerini kaybedecekler” buyuruyor. Bu hadisi belki de üç yüz yıl önceki insanlar anlayamamışlardır; bu kadar hızlı bir değişim nasıl mümkün diye. Şimdi yatarken bile insanların elinde duran cep telefonları veya mini bilgisayarlardaki sayısız küfür cümlesinden birine “bu doğru söylüyor” demek, yatarken de insanın dinini nasıl terk edip kâfir olarak sabahlayabileceğini hatta sabah namazını kâfir olarak kılması ihtimalini gözler önüne seriyor.

Peygamber aleyhisselam Efendimiz’in başka hiçbir mucizesi olmasa herhâlde bu yeterdi mucize olarak.

Davetçi olmanın insan, iş ve zamanı çözebilmek üçgeniyle mümkün olacağını söyledik. Sakın ola ki Sahih-i Buharî’yi ezberlemek ya da çokça tefsir okumak, iyi davetçi olmak anlamına gelmez. Davetçi için acil gerekliliği olan, ilim değildir; insanla muhatap olma taktikleri ve insan psikolojisi, konuşma-yazma yetenekleridir.

Eğer zamanınızda el ilanı dağıtmakla oluyorsa işler, el ilanı dağıtmanız lazım. Panoları kullanmakla oluyorsa panoları kullanmalısınız. Televizyonlara çıkmakla halledilecekse ‘televizyoncu’ olmak gerekiyor. Bütün bunlar aşılır da herkesin hatta çocukların elinde bile olan bir cihazda, herkesin kendine ait bir gazetesi (Twitter) varsa oraya gireceksin. Eskiden sabahları bir gazete çıkardı ve alıp onu okurdu insanlar. Şimdi her on saniyede bir gazete çıkıyor. Artık köşe yazarları değil Twitter yazarları fenomen.

Sen Allah’a davet eden biri olarak, sözgelimi, Q klavye sorunu yaşayamazsın. Yaşırsan, Allah’a davet işine total başlamış olursun.

Vurguladığımız gibi; âlim ve davetçi, vasıfları itibariyle farklı kişilerdir. Bunu tarih boyunca da günümüzde de görebiliriz. İncelerseniz görürsünüz ki bir âlimin etrafında kaç insan toplanır ve bir davetçinin etrafında kaç kişi. Âlim özelliği olmayan ama insanların dilini anlayan ve onlarla haşır neşir olan birinin davetine, âlimin davetine olandan daha fazla insan icabet eder.

Eğer biz, meslek olarak Allah’a daveti seçmişsek çok iyi usul-i fıkıh bilmemiz gerekmiyor. Hafız olmamız da. Allah’a davet işiyle ilgili, bilemediniz, yüz ayettir bize lazım olan. Bu yüz ayet bizi Hasan Basrî yapabilir veya orduları hareketlendiren Akşemseddin olunur.

Çünkü insanlar, Kur’an’ı baştan sona dinleyerek hareketlenmezler; daha fazla uyuklarlar. Ama cennet- cehennem anlatan tek ayet, adamı cepheye sürebilir. Ashab-ı kiram da cepheden cepheye koştuklarında Kur’an’ın tamamını bilmiyorlardı. Cennet ve şehadetle ilgili tek ayet biliyorlardı ve o ayet de onları Allah’a kadar koşturdu.

Musab bin Umeyr olmak; yirmi bir yaşında bir gence Allah’ı ve şeriatını, cehennemini hatırlattığımızda onun tövbeye koşması ve günahlarına veda etmesi demektir. Sonra bunlardan on beşini topladığımızda Resûlullah’a götürür ve “Senin için mini bir ordu kurdum ey Allah’ın Resûlü” deriz.

Eğer çocuğun tefsir okuması gerekiyorsa onu tefsir hocasının önüne oturturuz; her şeyi bizim çözmemiz gerekmiyor. Çünkü bize beyninde bir sıkıntıyla geldi ve nöroloji olarak ilgilendik, ayağında kırık varsa ortopediye gidecek hasta. İnsanın yaratıcısı değil; yaratılmış insandaki arızalarla uğraşanlarız biz.

Davetçi, saniyeden çok daha küçük zaman birimlerinde insanı sapıttıran bir şeytanın rakibi olduğunu bilerek, saat hesabıyla iş yapamaz. Altmış dakikada şeytan, binlerce taraftarını toplar bile. Şeytan ürünü mü insan işi mi belli olmayan bir çizgi filmde, dakika içinde kaç yüz fotoğraf sunuluyor insana. Bu kadar hızlı yürüyen şer karşısında sen abdest alacaksın da kurulacaksın, seccaden gelecek, iki rekât namaz kılacaksın, duanı edeceksin, konsantre olacaksın da gençler seni o arada bekleyecek... çıkıp namazın önemini anlatacaksın. İblis bu arada dinsiz bile yapmıştır onları.

Güneş en büyük rakibin senin. Çünkü dönüyor ve zamanı tüketiyor. Bir saniyenin, bir kelimenin dahi hesabını yapacak davetçi. Çünkü Allah'a davetçi, 'kitap yazar' değildir, 'konferans veren' değildir; hayat kurtarandır. Nesil kurtaracaksın. Bir hoca efendi, hacca gitmek üzere olan birine haccın farzlarını vesairesini öğretebilir; davetçilik değil bu, bu hocalıktır, mübarektir elbette ama davetçi başka biridir: Nesilleri kurtarmakla ilgilenir.

Şeytanın anında milyonları ifsat etme ve Allah'tan koparma hamlesine karşı, belki üç dakika içerisinde kıyamete kadar devam edecek bir zincir kurup Resûlullah'a, oradan İbrahim aleyhisselama ve oradan da ta cennete ulaştırma hamlesi yapıyorsun.

Davetçi, kâinat kadar büyük düşünür. İnsanlık sayısı kadar -yedi milyar değil, Âdem'den son çocuğa kadar- kalabalık bir hesabı olur davetçinin ve kendini de bu zincirin ortasında bir halka gibi görür; küflenip paslandığı an Âdem ile son çocuk arasındaki bağı kopacağını düşünür.

Dolayısıyla abdest öğreten bir davetçi, bir yerde abdestin önemini anlatmaması hâlinde bir neslin cünüp dolaşacağını ve Allah'ın, temiz kullarıyla bağının kopacağını, bunun mesulünün de kendisi olduğunu düşünür. Davetçi düğüne-cenazeye de bu mantıkla, kendine iş üretmek için gider.

Aslında Allah'a davetin en önünde cami imamlarının olması lazım. En arkadaki noktaya düştükleri zamanlar dahi olmuştur... Ama bizi ilgilendiren, aksattığımız her dakikanın bir neslin helaki olabileceğini düşündüren mantıkta olmaktır. Zaten bu yüzden Allah, "Allah'a çağırandan daha güzel sözlü kim olabilir?" buyuruyor. Bu sebeple; Allah'a çağırın, âlimden de imamdanda güçlüdür. Bunun için Ebu Bekir'den önce İslam devleti kurmak Musab bin Umeyr'e nasip oldu.

Bir davetçi, yeri gelir Ebu Bekir radiyallahu anhdan daha iyi fırsatlara sahip olur, çünkü o fırsatları üretmeyi bilir. Trafik kazası geçirmiş insan gibi olan günümüz toplumu için davetçi, acil serviste bekleyen hemşire gibidir. O anda kanı durdurur, ölümden döner hasta ve ameliyata hazır olur. Ama o hemşire bir dakika gecikse ölecektir hasta.

Bunun için bizim, Allah'a davet taktikleri ve bunun muasır sistemleri üzerinde çalışmamız, öğrendiğimiz taktikleri de kendimizi onlara kurban etmeden malzeme olarak kullanmamız gerekiyor. Bizim mesleğimiz budur. Ben caminin yolunu gösteririm; imam namaz kıldırır. Ben cehennemden ürkütürüm; nasıl korunacağını ona başkası öğretir.

Keşke öğreten de ben olsam; ama buna fırsat olmayan bir zamanda yaşıyoruz.

وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.